F R I F A G B E V E G E L S E.

Nr. 2. 5. årgang. 12. januar 1945.

Okkupasjonens snyltere.

Den kjente svenske journalisten, Victor Vinde, skriver i en korrespondanse fra Paris til "Handelstidningen": "Okkupasjonen har vakt tillive noe av det edleste hos hundretusener av mennesker, men også lokket fram det laveste og dårligste hos mange hundre tusen andre. Jeg tenker på alle som i fire år har vendt seg til å leve utenfor loven, som har mistet den lille rest av medborgerånd de hadde i normale tider, på alle dem, for hvem okkupasjonen betydde ubegrensede profitter. Det er mange flere enn man tror. Og det er derfor ikke så underlig at det i de befridde landene går mange mennesker som med savn tenker på den tyske tiden, da de kunne tjene penger lettere enn noensinne før. Hva alle disse mennesker som fyller de parisiske luksusrestaurantene beklager er ikke at allierte tropper har erstattet de tyske, for de har aldri vært tyskvenlige, men at overhodet myndigheter, i dette tilfellet de nye franske myndighetene, blander seg i deres saker og ting og vil sette en stopper for deres gulasjeri."

Den kategori av snyltere som Vinde her skildrer har vi som kjent fler enn nok av også i vårt land. Vi er fullt klar over at en meget stor del av svartebörshaiene, barakkebaronene og de "smidige" forretningsfolkene finnes der hvor de hörer hjemme, nemlig i Nasjonal Samling. Men mange er smartere enn som så. For et par år siden var de fleste av dem talende tause, men nå kappes de om å agere "jössinger". Som de lunkne og lure spekulanter de er, har de aldri bragt noe offer eller gjort noe positivt for den felles sak, men de blir mer og mer patriotiske i kjeften etterhvert som seieren nærmer seg. Entreprenörer eller forretningsmenn, som om formiddagen har skuffet inn tusener på sine forredersko forbinnelser med tyskerne og nazistene, flommer over av fedrelandsk svada ved kaffekoppen eller pjolteren om ettermiddagen. Og alle de börsmatadorer, som har tjent seg sökkrike på sine landsmenns savn og lidelser, forsöker å gi det utseende av at de gjör et landsgavnlig arbeid ved å unndra tyskerne og quislingene matvarer og andre nödvendighetsartikler. Men de blodige prisene forteller om noe annet enn fedrelandssinn og samkjensle.

Naturligvis nærer disse spekulantene et frekt håp om at de skal få leve i fred med sitt tyvegods også etter krigen. Men det håpet skal bli gjort til skamme. Mange av dem er like hatet som quislingene. Folkets brede lag vil enstemmig forlange at de blir tatt så kraftig i nakken at de for all fremtid skal ha grunn til å angre sin griske og hensynslöse egoisme. Hver krone som er utbetalt av tyskerne og nazistene under okkupasjonen må bli ettersporet og mottakerne skal få sanne at ikke alle slags forretninger kan avsluttes med fortjeneste. Vår kamp ville være uten mening og mål, hvis ikke også denne art av forredere får den straff de fortjener. Vi har inntrykk av at i Frankrike og Belgia har mange av dem sluppet før lett unna. Det må ikke skje i Norge! Hjemmefronten har lenge hatt pålitelige nordmenn til å samle opplysninger og notere ned de som forsöker å berike seg på nasjonens nöd. Men det er nödvendig at alle gode nordmenn deltar i dette etterforskingsarbeid og skaffer de sikrest mulige beviser. Et spörsmål er det også om ikke hjemmefrontens ansvarlige organer bör overveie å sette i verk spesielle former for avstraffelse allerede nå mot de verste av de snyltere det her gjelder. Overfor svartebörshaiene har danskene for sin del lansert den enkle og kraftige parole: Slå dem ned!

Det er også en annen kategori av "jössinger" enn profittmakerne, som trenger at alvorsord. Det er de kritikksyke negativistene, de selvtilfredse lenestolsstrategene og "ettermiddagsjössingene", som aldri gjör noe selv. Nettopp disse folk er ofte de mest stortalende, de ivrigste til å opplöfte jeremiader over at "ingenting blir gjort". Eller de klager over at allting blir gjort på en feilaktig måte. Det er gjerne de samme folk som er fulle av "omsyn" og "klokskap" når det gjelder å bringe et offer eller gjöre en innsats. Det er på tide at disse folk blir litt mere kritiske mot seg selv og mer positive i sin opptreden utad.

På Det engelske arbeiderpartis kongress

i desember fremla partiets styre et forslag om finans- og beskjeftigelsespolitikken etter krigen. Forslaget konkluderte med et bestemt krav om at flere av krigsperiodens kontrollåtgjerder må fortsette i overgangsperioden mellom krig og fred for å hindre inflasjon og en fri konkurranse som kan resultere i arbeidslöshet. For å gjennomföre en slik politikk forlanger partistyret statskontroll med Bank of England og den finansielle investeringspolitikk. Dette krav faller sammen med det program som ble vedtatt på Den engelske Landsorganisasjons kongress i höst. Under debatten om partistyrets forslag foreslo Arthur Deaken, Transportarbeiderforbundets formann, at de nåværende kontrollorganer i det ökonomiske liv ikke bare opprettholdes, men også utvides og tillempes på en slik måte at representanter for fagbevegelsen får höve til å innsette forskjellige kontrollnemnder. Deakens forslag, som også inneholdt en voldsom kritikk av det private kartell- og monopolsystem, ble vedtatt av partikongressen på tross av Noel Bakers, Shinwells og andre styremedlemmers motinnlegg.

Forberedelsene til den faglige verdenskongress

er nå snart avsluttet. Kongressen begynner i London 6. februar. En komite sammensatt av representanter for de britiske, russiske og amerikanske fagforeningene står som innbydere til konferansen. Et av de viktigste punktene på dagsordenen blir spörsmålet om å reorganisere den faglige internasjonale, slik at den kommer til å omfatte samtlige lands faglige organisasjoner. To andre spörsmål som vil bli viet stor oppmerksomhet er den internasjonale fagbevegelses stilling til fredsslutningen og de faglige organisasjoners representasjon i de forente nasjoners kommisjoner for hjelp til de krigsherjede land.

Fackföreningarnas Centralförbund i Finnland

har tilstillet den finske regjering et forslag om opphevelse av loven om arbeidsfredens trygging av 6. februar 1931 s.å. "arbeidsplassterrorlov". I skrivet fremholdes blant annet at denne er en av de unntakelseslover som Riksdagen godkjente under Lappo-perioden. Lovens formål var å bevare arbeidsfreden og beskytte parten på arbeidsmarkedet. I praksis var loven utelukkende til hjelp for arbeidsgiverne og streikebryterne.

Kina

befinner seg for tiden i en militær og politisk krise som kan få meget vidtrekkende følger. I de to siste månedene för jul forekom det ikke mindre enn 3 omdannelser av den kinesiske regjering. Krisen har to årsaker, dels den vanskelige militære situasjon, dels motsetningsforholdet til de kommunststyrte provinsene i Nord-Kina. De japanske troppene står nå ved Kweiyang sör for Chunking. Skulle Kweiyang falle, kommer både hovedstaden og Burmaveien i faresonen. Den truende militære situasjon har ført til at Chiang-Kai-Chek har forlatt sin post som formann i det eksekutive råd og reist til fronten for personlig å lede operasjonene. - Fra russisk hold er Chiang-Kai-Chek i det siste blitt kraftig angrepet i pressen for å styre diktatorisk og understötte de reaksjonære samfundskrefter i Kina. Chiang anklages for å forsömme krigsinnsatsen mot Japan og svekke den nasjonale front i Kina ved sine ustanselige angrep på kommunistene.

Det franske sosialistparti

vedtok på sin nylig avsluttede kongress et manifest der det bl. a. heter at bare sosialismen kan befri menneskene fra kapitalismens slaveri og at alle reformer er umulige å gjennomföre uten sosialisering av samfundets nökkelposisjoner, elektrisitetsverkene, råvarehandelen, tungindustrien, transportvesenet, forsikringsvesenet og bankene. Det betones at sosialiseringen ikke må före til statskapitalisme. Manifestet forutsetter at de sosialiserte bedrifter skal ledes av representanter for arbeiderne, funksjonærene og almenheten. Det sies videre at en slik revolusjon i næringslivet ikke kan gjennomföres för fedrelandsforrederne er uskadeliggjort og Petains embetsmenn fordrevet. Partiet uttaler seg videre for en desentralisering av forvaltningen samt for en regjering som stötter seg på få, men sterke partier. Til slutt fremholder manifestet at de franske sosialdemokratene har vunnet en seier over seg selv gjennom å fornye partiet moralsk og organisatorisk og ved å utelukke alle forredere og ynkrygger.

i Fagbevegelse

har nå kommet ut i mere enn fire år. Avisen vil fortsette så lenge det er behov for den, d.v.s. til Norge er befridd for den tyske okkupasjonen. Vi har i höst hatt en del tekniske vansker å kjempe med, som vi imidlertid nå håper å ha overvunnet. Bl.a. vil det bli mulig for oss å öke opplaget på F.F. her i Oslo ganske betydelig. Men det er om å gjöre at hver eneste avis som sendes ut blir lest av flest mulige. Distributörer og andre interesserte på arbeidsplassene bör derfor gjennom de vanlige kanaler sende inn rapport om i hvilken utstrekning behovet for å få tak i de fagorganisertes frie avis blir tilfredsstillet. Er det for få eksemplarer av avisen på din arbeidsplass, gi da beskjed om hvor mange nye eksemplarer som behöves, men nevn samtidig det totale antall av arbeidere på bedriften. Redaksjonen er for övrig takknemlig for alle råd og vink om hva F.F. bör inneholde. Referater og innlegg som berörer spörsmål som interesserer arbeiderne, vil så vidt mulig bli behandlet i avisen. Vi vil i det hele tatt bestrebe oss på å gjöre F.F. til et så levende og aktuelt kamporgan for de norske arbeidere som mulig. Så håper vi at våre distributörer og lesere på sin side gjör hva de kan for at avisen blir lest av flest mulig både i og utenfor Oslo.

F r o n t s i t u a s j o n e n.

Vestfronten.

Da Rundstedt for 24 dager siden startet sin offensiv i Belgia og Luxemburg uttalte han i en dagsordren at den kamp som foresto var av avgjörende betydning for krigens utfall. Det gjaldt Tysklands seier eller tilintetgjörelse. Idag er det åpenbart at dette desperate forsök på å tilföye de allierte et avgjörende nederlag ved et overraskende angrep ikke i noen henseende er lykkes. Allierte frontkorrespondenter mener at tyskerne hittil har mistet 100.000 mann. Tyskerne har riktignok tatt atskillige tusen amerikanske soldater til fange, men enda flere av Tysklands beste tropper er kommet i alliert fangenskap. På 1. am. armes frontavsnitt var det inntil onsdag tatt 15.925 fanger og på 3.armes avsnitt 9.950. Det amerikanske fremstötet på sydsiden av den tyske kilen i Ardennerne har nå nådd fram til et punkt 3 km. nord for Bastogne og forsyningslinjen Laroche - St. Vith er brutt. Laroche er omringet og veien til Marche er også brutt. Fra vest er kilen trykket inn flere km. i siste uke.- Ved det tyske fremspringet i Saarområdet har de allierte gjort flere terrengvinninger ved Saarbrücken. Mellom Strassbourg og Colmar er flere tyske angrep knust.

Östfronten. 3/4 av Budapests sentrum er besatt av russerne, deriblant parlamentsbygningen. Tyskerne holder enda en del kvartaler i byens vestre del i håp om å få undsetning i 12. time. Malinovski rykker fortsatt fram mot Bratislavapassasjen og står umiddelbart foran Komaron. Russerne melder daglig at de tar flere tusen tyske og ungarske fanger.

På Italiafronten er ikke inntrått noen forandringer - kraftig snöfall hindrer operasjoner på marken.

I Hellas er Athen og området omkring byen renset av britiske styrker, som også har besatt Theben.- Ifölge Reuter har Det demokratiske forbund, ELD forlatt EAM, som nå oppgis å bestå av nesten utelukkende kommunister. For övrig meldes at ELAS-styrkene, som stadig har samarbeidet med britterne, er opplöst.

Norske sjöstridskrefter har i löpet av to dager gjennomfört to angrep mot skipsfarten langs norskekysten. Onsdag ble et stort transportskip senket, et skadet og en armert tråler satt i brand. Britiske stridskrefter har også vært i aktivitet utenfor kysten de siste dagene og senket to skip, samt skadet tre andre.

Fillipinene. Tirsdag foretok 800 am. transport- og krigsskip en landstigning på Luzon, den største öya i Fillipinene. Allerede i löpet av onsdagen var en kystremse på 40 km. lengde og 24 km. dybde besatt. Fire byer og 20 bebodde steder er befridd. 79 jap.fly ble skutt ned under landstigningen. Kampområdet på Luzon ligger 20 mil fra Manilla og egner seg ifölge am.korrespondenter utmerket til operasjoner med tanks.-De stadige am.fremgangene i Stillehavet har hatt atskillig virkning på japanernes kampmoral. I Stillehavskrigens förste periode forekom det ytterst sjelden at japanske soldater lot seg ta til fange. Når et slag var tapt og videre kamp var umulig, hendte det flere ganger at samtlige igjenværende japanske soldater begikk harakiri. Dette var f.eks. tilfelle på Saipaan-öya. I de siste månedene er japanerne blitt mere menneskelige, forsåvidt som de nå gjerne forsöker å redde livet ved å gå i fangenskap.

Vi har mottatt følgende:

Når vi skal bygge vårt land opp igjen.

Det er blitt nevnt som en mulighet at tyske soldater skulle bli holdt tilbake i vårt land for å bygge opp igjen hva tyskerne har ödelagt. Det er sikkert mange nordmenn som vil stille seg skeptisk til en slik plan. Det skal være en straff for tyskerne sier noen. Men det spörs om det ikke er like meget straff for dem å bli sendt hjem, som å arbeide på tvangsarbeid her. I vårt land må de skaffes mat og hus,- antakelig vil de få minst like gode vilkår som i det fullstendig ödelagte Tyskland. Vi trenger selv all den mat og alt det husrom som kan skaffes til veie. Det viktigste er imidlertid at vi alle er innstillet på at det ikke skal forekomme arbeidsledighet i vårt land etter krigen. Vi vet at når alle tyske anlegg og all krigsproduksjon for övrig skal avvikles, vil det kreve en samlet innsats både fra hele samfunnets og de private bedrifters side for å gjennemföre dette programmet fullt ut. Vi vet at det blir uhyre meget å gjöre i Norge når krigen er slutt. Men vi er i stor utstrekning avhengig av utenlandske tilförsler, selv til bygningsarbeid, så det trenges sikkert de största anstrengelser for å sikre alle arbeidsföre full beskjeftigelse. Antakelig vil det da bare skape komplikasjoner om vi atpå til skal sörge for arbeid til en hel del tyske tvangsarbeidere. Vi har nok av villige hender til å bygge vårt land selv.

Ola Nordmann.

H j e m m e f r o n t e n.

I et julebrev fra Bergen

fortelles at det pany er foretatt en rekke arrestasjoner der borte. Bil på bil med arresterte ble bragt til Kretsfengslet en natt - i alt over 100 personer. En av de arresterte tok en gifttablett og döde i fengslet. - Blant mere gledelige begivenheter kan nevnes at en stor garasje med tyske biler på Nesttun er brent.- Et stykke syd for Florö er en av Tysklands mest moderne lasteskip, en 12 000 tonner, senket av hurtiggående engelske torpedobåter. Den ble satt på grunn ved Trefoldskjæret, men gled av og sank. Besetningen, 80 mann, ble reddet.

De to tyske krysserne "Köln" og "Emden"

har vært sterkt etterstrebet av britiske bombefly. "Köln" ble forleden dokksatt på Akers Verksted. En bombe som var eksplodert like ved skipet hadde rystet det slik at maskineriet var skadet. Båten kan ikke gå med full fart. Den er gått ut av dokken igjen, og det sies at det er meget vanskelig å få den reparert. "Köln" er på 6.000 tonn og sterkt armert.- "Emden", som nylig lå i Sandefjord, er også skadet.

Frontkjempere og hirdfolk

opptrer nå stadig som overfallsmenn i Oslo og omegn. Sist söndag raste de omkring i Nordmarka og rev klærne av folk. Det var særlig röde plagg det gikk ut over.

En Oslo-dame ble drept

av en tysk soldat forleden aften da hun skulle passere forbi et av de tyske anleggene. Flere andre personer er i det siste blitt skadet ved skudd fra de overnervöse vaktsoldater.- Også fra Bergen meldes det at nordmenn er drept eller såret på denne måten.

Litt Forrederstatistikk.

Samlet antall frivillige som har meldt seg for å hjelpe tyskerne i tiden 1/1-43 - 30/11-44 er 2953. Tredjeparten ble forkastet ved legeundersökelse. De som er satt i aksjon er: Waffen SS 1324, SS vaktbataljon Oslo 386, marinen 328. Tapene for de forskjellige er: Waffen SS 633, d.v.s. halvparten, SS vaktbataljon 5 og marinen 3. I alt er nå 2393 norskfödte i tysk tjeneste.

Renseriene E. Hillestad A/S, B. Klocker Lange, Gustav Nesting og Zoric A/S

benyttet seg av forordningen om at ikke krigsviktige bedrifter kunne stenge mellom jul og nyttår. Arbeidernes lönn i den uken ble inndratt. Etter de opplysninger vi har innhentet, kan det ikke ha vært pengemangel som var årsak til denne unerske opptreden fra bedriftsledelsenes side.

Vær på vakt

overfor folk som forsöker å splitte den

FRI FAGBEVEGELSE.